

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

MEGJELEN NAPONKINT PÉNTEK ÉS VASARNAP KIVÉTELEVEL.

Hirdetési díj:

Nagy hasábolású hirdetés 5 kr. Nagyobb terjedelmű a táblázati hirdetés alkalmán szerinti jutányos áron vétetnek fel. Bélyeg díj minden külön bejelölésért 30 kr.

Hirdetést vagy reklámot magában foglaló újságszám 50 kr.

Nyitási költségek minden példányra 50 krajczár.
Hirdetéseket felvételre a szerkesztőségben és kiadói hivatalban. Főfőlr. 1828. sz. alatt.
Kéziratok nem adnak vissza.

Előfizetési árak:
helyben, vagy postán külföldre:
Egész évre 10 frt — kr.
Félévre 5 „ „
Negyedévre 2 „ 50 „
Égy hónapra 1 „ „
Egyes száma 4 kr.

A lap szellemi részét illető minden közlemény a szerkesztőségbe (Főfőlr. 1828. sz.) bérmentve küldendő.

Előfizetési helyben:
Teleki K. Lajos könyvkereskedésben és a kiadói hivatalban. Főfőlr. 1828. sz. alatt.

Az ezredéves kiállítás.

Az 1896-iki ezredéves kiállítás országos bizottsága szerdán délelőtt 11 órakor a kereskedelmi miniszterium nagy tanácstermében Lukács Déla kereskedelmiügyi miniszter elnöklete alatt ülést tartott, melynek tárgyait a kiállítási terület berendezési tervéhez és a történelmi csarnok ügye képezte.

Németh Imre kiállítási igazgató előadta, hogy a történelmi főcsoport 11 csoport bizottsága, valamint a jelenkori főcsoport csoportbizottságai megalakultak és nagy részben ki is dolgozták már a működési programokat.

A történelmi főcsoport nagy sulyt fektet arra, hogy az országban kívül őrzött magyar emlékeket, amennyire csak lehet, megszerze a kiállítás számára és ebből a célból Bécsben, Párisban, Berlinben, Münchenben, Rómában és Konstantinápolyban helyi bizottságok alakulnak.

A vidéken a kerületi bizottságok már többnyire megalakultak. Várható, hogy a beadandó csoportprogramok alapján június első felében meg lehet kezdeni a fővárossal a tárgyalásokat az iránt, hogy a városliget mely részei szükségesek a kiállítás céljaira. Annnyit már most lehet konstatálni, hogy az egyes csoportok átlag 100 százelekkel több területet igényelnek, mint amennyit 1885-ben elfoglaltak.

Az ülés további tárgyát a kiállítás pénzügyi és számviteli szabályzata képezte. A miniszter egy ilyen szabályzatot már megállapított és a kiállítási igazgatóság szerint módosított. Ez a szabályzat az eddigi tapasztalatok szerint teljesen bevált és teljes biztosítékot nyújt.

Következett a napirend harmadik tárgya: a kiállítási terület elrendezése.

Erre a kérdésre a miniszter pályadíjakat tűzött ki, melyekre 34 tervet pályáztak.

Az 1000—1000 korona jutalmat a következők nyerték:

1. Magyarország nem volt, hanem lesz, szerzője Schickedanz Albert építész.
2. Vitam et sanguinem, szerző Korb Flóris és Kirgál Kálmán.
3. 1000 év, szerző Gerster Kálmán és Miskovszky Géza.
4. Szerencse földje, szerzői Neuschloss Károly és fia.

Itt azután ismét szóba került, hogy a kiállítás ne a városligeten, hanem más helyen rendezessék. Természetesen azonban, hogy mivel a hely kérdése már el van döntve, a bizottság amellett maradt a helyzettervet elfogadta.

A történelmi kiállítási csarnokra 11 pályamű érkezett be.

A bizottság hangsúlyozza, hogy számos tehetségre, szorgalomra valló munkát talált, de a pályázat értelmében megállapított két díj nem adható ki, mert a pályaművek közt minden tekintetben megfelelő nincs.

A díjak kiadása helyett ajánlja a bizottság, hogy:

- a) alkottassék a rendelkezésre álló 6000 koronából négy egyforma pályadíj,
- b) e négy pályadíj ítéltessék oda az aránylag legjobbnak talált négy munkának és pedig a 2. számú vörös kör fekete ponttal jelzett tervhez, a 4. számú „A” jelűé, a 8. számú török ezimrel (vörös félhold vörös csillaggal) jelzett és a 11. számú ezredéves történetünk ezer évre remény nekünk” jelűé pályamunkának,
- c) ezzel kapcsolatban felkérendőnek tartja a kereskedelmi minisztert, hogy a megállapítandó részletes program alapján hívja fel a a négy jutalmazott pályázót a végleges tervnek vázlatos elkészítésére és pedig azon feltétel alatt, hogy az e szűkebb pályázatban nyertes terv készítője, az illető csarnok felépítésével fog megbízatni.

A történelmi csarnokra vonatkozólag a bíráló-bizottság ajánlja, hogy az csakis mint ideiglenes épület tervezessék és pedig a Széchenyi-szigetre bástyaszerű részletekkel 350—400 ezer ft költséggel.

Az országos bizottság eme javaslatokat magáévá tette azzal a megjegyzéssel, hogy a szűkebb pályázatot később fogják kiírni, amikor a részletes működési program meg lesz állapítva.

Ezután az elnök felbontotta a jelgés leveleket.

Az 1500—1500 korona díjjal jutalmazott pályaművek jelgés levelei és szerzői a következők:

11. sz. Ezredéves történetünk, ezer évre remény nekünk: Schickedanz Albert;

2. sz. vörös kör fekete ponttal: Pfaff Ferencz.

4. sz. „A” Tandor Ottó műépítész
9. sz. vörös félhold város csillaggal: Alpar Ignác műépítész.

Végül még dr. Wagner Emil a műcsarnokra kívánt pályázatot kiírni, mire az elnök miniszter megjegyezte, hogy erről akkor lesz szó, ha kormány megállapodásra fog jutni a műcsarnok ügyében.

Ezzel az ülés véget ért.

BELFÖLD.

Az eltűnt Ratiu. A bécsi küldöttség hírhedt vezetője eltűnt Nagyszébenből. A napokban házkutatást tartottak az ő lakásán épp úgy, mint a többi nagyszébeni oláh igazgató lakásán, és súlyosan kompromittáló levelekre és iratokra bukkantak nála. Kedden éjjel betörték a vizsgálóbíró szobájába és a lefoglalt iratokat ellopták. Dr. Ratiu eltűnését ezzel a betöréssel kapcsolatba hozták és a bíróság a gyanu, hogy Ratiu kiszökött Oláhországba és magával vitte a vizsgálóbíró szobájából eltűnt iratokat. Ratiu családja minden felvilágosítást megtagadott a hatóságtól az agitátor eltűnésére vonatkozólag. A városban az a hír van elterjedve az oláhok közt, hogy Ratiut el akarták fogni, holott a törvényszék az elkövetett betörés ügyében csak ki akarta hallgatni.

A pápa az egyházpolitika ellen. A pápa a „Standard” híre szerint Vasary Kólos hercegprímást határozottan megkérte a kormány egyházpolitikájának ellenzésére.

Báró Bánffy Dezso kamarás. A király losonci báró Bánffy Dezso titkos tanácsosnak, a magyar országgyűlés képviselő-háza elnökének, a kamarási méltóságot díjmentesen adományozta.

Egy vármegye sajtópőre. Pozsony megye törvényhatósága sajtópőrt indít a Nyitra-megyei Közlöny ellen, mely Pozsony megyét az ország leggyalázkodásosabb megyéjének nevezte azért, mert a kormány egyházpolitikai javaslatait nem támogatta.

KÜLFÖLD.

A szkupstinaválasztások. Belgrád, május 31. Két kerület kivételével a szkupstinaválasztások eredménye ismeretes. E szerint 134 kerület közül százhuszban a radikálisok győztek, egy kerületből a liberális jelölt került ki mint győztes, a haladópart pedig 8 kerületben győzött. Három kerületben a radikális és haladópart jelöltek között pótválasztás lesz. Mindössze a radikálisokra 17.800 szavazat jutott, a haladópartra pedig 22.000 szavazat. A haladópart képviselői között vannak Garasini tábornok, Novákovics, Kaljevics, Horvátovics tábornok és Pasovics Vukasin volt pénzügyminiszter.

Zsidók a török hadseregben. Konstantinápoly, máj. 30. Legutóbb ismét felmerült az a hír, hogy a török kormány a zsidókat is be akarja vonni az általános hadkötelezettségbe. A török kormány nem most terjesztette ki a katonai szolgálatot először a zsidókra, mert már a krími háború után 1856-ban is meglette, a midőn Hath Humajun kezdetű rendelettel kimondta, hogy a nem mohamedánok is kötelesek katonai szolgálatot teljesíteni; de azt a rendeletet ép oly kevéssé hajtották végre, mint azt az iradét, melyet ugyane célból 1811-ben bocsátottak ki. Nagyon kétséges, hogy a zsidókat egyáltalán be fogják-e valaha a rendes török hadseregbe sorozni, melynek legnagyobb ereje épen a mozlizmusból van, a melyet megbolygatni nem igen akarnak.

Risztics számkivetésben. Belgrád, máj. 30. A liberális párt nevében egy nagy küldöttség Avakumovics, Ribarac, Velickovics volt miniszterek vezetés alatt tisztelettel Riszticsnél, ki elhagyja Szerbiát egész családjával. Fiai, kik állami szolgálatban álltak, már beadták lemondásukat a követik atyjukat az önkéntes számkivetésbe. Risztics egyelőre Prágában szándékozik telepedni.

Kiöntött 10.000 ember. New-York, május 30. Szombat és vasárnap Tennessee, Mississippi, Arcansas és Louisiana államokban nagy esőzések voltak, Louisiana északi felirésze viz alatt áll. Körülbelül 10.000 ember fedél és élelem nélkül van. A kormányzó sátrakat és élelmiszereket küldött oda.

Egyházkerületi közgyűlés.

— Első nap. —

Debreczen, jun. 1.

A tiszántúli ev. ref. egyházkerület tavaszi közgyűlése ma reggel 9 órakor vette kezdetét a főiskola dísztermében. Az elnöki széket Kiss Áron püspök és Vállyi János egyházkerületi főgondnok foglalták el.

A szépen látogatott közgyűlést Kiss Áron püspök buzgó imával megnyitván, hosszabb jelentést olvas föl az időközben előfordult nevezetesebb eseményekről s kegyeletes hangon emlékszik meg Peterdy Károly és Szőke János eszerek elhunytáról.

Tóth Sámuel egyházkerületi főjegyző jelentést tesz a megjelent tagoktól s felolvassa a távol maradtak igazolását. Ezután felolvassa az egyházkerületben megjelent eszerek gondnoki választások eredményeit.

A nagy-károlyi egyházkerületében esperessé Segesváry József, gondnokká Kulcsár Imre, — a heves-nagy-kunsági egyházkerületében esperessé Dorogi Lajos, gondnokká Horthy István, — az alsó-szabolcs-hajdu vidéki egyházkerületében esperessé Szeremley József, gondnokká gróf Degenfeld József, — a debreczeni egyházkerületében esperessé Dávidházy János, gondnokká Bernáth István (Bernáth azonban a választást nem fogadta el), — a bihari egyházkerületében esperessé Szabó Károly, gondnokká Ritoók Zsigmond, — a nagybányai egyházkerületében esperessé Bencsik István, gondnokká Újfalussy Sándor, — az érmeleki egyházkerületében esperessé Nagy István hegyköz-szentimrei lelkész, gondnokká Fráter Imre választottak.

Fráter Imre egyházkerületi gondnok bemutatja a közgyűlés tagjainak az új esperest, Nagy Istvánt, ki a közgyűlés színe előtt leteszi az esküt s rövid beszédben ajánlja magát a közgyűlés tagjainak új indulatába.

Megválasztatnak a küldöttségek: a főiskolai gazdasági tanács jegyzőkönyvének, az egyházkerületi pénztárnok számadásának felülvizsgálására, az Andaházi-Szilágyi nevelőintézet gondnoka számadásának felülvizsgálására, továbbá a díjlevelek, csereszereződések, vásárlások előleges átnevezésére.

Olvasztatik a lelkész-képességi és tanító-képességi vizsgálatokról szóló jelentés, továbbá a konvent márciusi havi ülésének több jegyzőkönyvi száma. A konvent különös figyelmébe ajánlja az egyházkerületnek a közalap ügyét. Missiói segélyezésekre 22.530 ft fordított s ebből a tiszántúli egyházkerületre 5730 ft esik. A konvent a népebb gyülekezetek figyelmébe ajánlja állandó segédlelkesek tartását s 3—4000 lelekszámig már önálló egyházat szervezését.

A zsinati központi bizottság jelenti, hogy a szatmári egyházkerületben zsinati képviselővé Szarka Boldizsár, pótképviselővé Biki Károly választottak.

A beregi egyházkerületében esperes-választási ügyében ma d. u. a közgyűlés tagjai előleges értekezletet tartanak.

Olvasztatik a küldöttségi jelentés az iránt, hogy az egyházkerületi közgyűléseken miképpen történjenek a szavazások. A tanárválasztásnál marad a régi módszer, — egyéb szavazásoknál egy 5 tagú bizottság fogja a szavazatokat szedni.

A debreczeni egyházkerület és a debreczeni egyház között fenförgő ügyet, mielőtt a a közgyűlés határozza benne, szintén meg fogja vitatni a ma d. u. tartandó előleges értekezlet.

Az aradi egyház betegeskedő lelkészét, kinek tökéletes fölépülése nem remélhető, 860 ft-tal nyugdíjazni óhajta s ez iránt már meg is kötötte a szerződést a beteg lelkész nevével. Ezen szerződést az egyházkerület megerősíteni javasolja.

Könyves Tóth Kálmán csak azon esetben erősítené meg a szerződést, ha ezen eljárás egyházi törvényeinkbe nem ütköznék, ha lenne már ilyen eljárás praecedens.

Ritoók Zsigmondnak jogi agyálai vannak. Nevezetesen, ha az illető lelkész nincsen olyan állapotban, hogy vele szerződést lehessen kötni, akkor nem a nevével köendő meg a szerződés, hanem gondnok nevezendő ki a számára.

Szarka Boldizsár az iránt óhajta fölvilágosítani, hogy ezen szerződés által az új lelkész fizetése nem csonkítottatik-e?

Szell Kálmán esperes kimutatja, hogy fizetés-csonkítás nem lesz.

Gróf Degenfeld József nem látja semmi nehézséget a szerződés megerősítésében, ha az magával a lelkészszel kötöttet volna. A

szerződés megerősítését nem ellenzi, de a formai hiányokat pótoltatni kívánja, hogy az aradi egyház jogai megővassanak. Végül szavazással döntöttek a kérdés fellett s az egyházkerület által megerősített szerződést — 40 szóval 13 ellentétben — az egyházkerületi közgyűlés is megerősíti.

A körös-nagy-révi missiói lelkész állomás, melyet a missióhoz tartozó hívek és az egyházkerület dotálnak, úgy töltetik be hogy az egyház is küld 12 választót, az egyházkerület is 12-öt.

A szatmári irodalmi kör azon kérelemmel járult a nagybányai egyházkerületéhez, hogy az általa kiadott „Reformátusok Lapja”-t hivatalos lapjává tegye. Az egyházkerület is fogadta az illető lapot hivatalos lapul s elrendelte, hogy minden egyház tiszesszen elő reá. Az egyházkerület ezen határozatát megfellebbezték. Az egyházkerületi közgyűlés az előzetesre kötelező határozatot megszünteti, de kimondja, hogy a vállalatot melegen ajánlja az egyházkerület pártolásába.

Egyházunknak az országos kiállításon leendő képviseltetésénél Thaly Kálmán kifejti, hogy a nemzeti kultúra terén a református egyház mindig legelő jár. Az országos kiállításról ezen egyháznak nem szabad hiányoznia, sőt tündökölnie kell ottan. Iparkodjunk rajta, hogy a magyar protestáns irodalom termékei, melyek a nemzeti szellem fölserkentésére szolgáltak, minél nagyobb számmal legyenek kiállítva, — kiállítandók továbbá azon műipari tárgyak, melyek műkincseket képeznek. Az erdélyi szász egyházak birtokában különösen sok műkincs van, melyet azonban ök a budapesti ötvösmű kiállításra nem küldtek fel, de elküldték egy németországi kiállításra, hol általános fellüést keltettek. Javasolja, hogy már most küldjön ki bizottságot a közgyűlés a tervezet kidolgozására. (Eljenzés.)

György Endre és Lukács Ödön szólottak még e kérdéshez s elhatározta a közgyűlés, hogy 7 tagú bizottságot küld ki a tervezet kidolgozására, mely bizottság az őszi közgyűlésre konkrét javaslatokat tesz.

Az érmeleki egyházkerület indítványt nyújtott be az iránt, hogy az állami anyakönyvvezetés behozatala esetén a lelkészek kárpótlást nyerjenek. Ezen ügy is a ma d. u. tartandó konferencia elébe vitetett.

A heves-nagy-kunsági egyházkerület a vadházaságok megszüntetése tárgyában a konventhez feliratot javasol. A felirat fölterjesztetik a konventhez.

Több miniszteri leirat egyszerűen tudomásul vétetett.

A protestáns irodalmi társulat közgyűléséről küldöttek indítványozták, hogy keressék fel a debreczeni egyház, hogy hívja meg a protestáns irodalmi társaságot a jövő évi közgyűlésnek Debreczenben való megtartására. Az indítvány áttétetik a debreczeni egyházhoz. Közgyűlés vége d. u. 1 órakor.

Második nap.

Debreczen, jun. 2.

A tegnapi ülés jegyzőkönyveinek felolvasása s hitelesítése után a milleniumi bizottságra bevezetett a gr. Degenfeld József, Szell Kálmán, Balogh Ferencz, K. Tóth Kálmán, Thaly Kálmán, György Endre s Gereši Kálmán.

Következett a tanár-választás. A szavazat-szedő bizottság tagjaita megválasztottak: Fráter Imre, Bencsik István, Segesváry József, Némethy Lajos és Isak Dezso.

A magyar-latín, vagy magyar-német tanácsokra 8-an pályáztak, u. m. Dózsa József nagy-enyedi segédtanár, Dr. Koltai Virgil, a budapesti Róser-fele gimnázium igazgatója, Dr. Horváth József csurgói főiskolai tanár, Benő János kisujszállási gimnáziumi igazgató, Dr. Gulyás István nagy-körösi helyettes tanár, Kolozsvári Aladár h. nánási gymm. tanár, Kecskés Mihály s. szent-györgyi h. tanár és Nagy Gyula debreczeni főgymnáziumi h. tanár. Érdekes a fölémlítésre, hogy a pályázóknak körülbelül a fele kath. szerzetből lépett át a ref. vallásra.

Ezek közül a tanári kar 4-et ajánl, a következők sorrendben: Dr. Gulyás István, Benő János, Kolozsvári Aladárt és Dr. Horváth Józsefet.

A debreczeni egyház részéről a tanár-választó küldöttség tagjai voltak: Simonffy Imre, Némethy Lajos, Kiss Albert, Könyves Tóth Kálmán, Beke Mihály, Szikszai Szabó László, Sebess György és Jeney József.

Az egyházkerület részéről a tanár-választó küldöttségbe bevezetett: Szabó János Szeremley József, Szell Kálmán, Dávidházy

A tavaszi idényre
nagy választékban érkeztek raktárunk:
divatos
NŐI-PUHASZÖVETEK,
CSIPŐS BÉLŐRÖZMEK,
SZÍNES SELYMEK,
ZEDINEK, BÉLISIE,
ATLASZ-SATIN
MOSO-VOILE-ok,
CSIPŐS BÉLŐRÖZMEK, MŰKÖRÖK,
Napernyők,
BRASSOI POSZTOK,
melyeket igen olcsón árultunk el.
SZABÓ LAJOS FIAI
DEBRECZEN, ERŐSÁTER,
Munkákat ingyen és bérmentve küldünk.
38.

szerveteltő savanyúvíze
AGNES FORRÁS

AGNES FORRÁS
Munkákat ingyen és bérmentve küldünk.
38.

AGNES FORRÁS
Munkákat ingyen és bérmentve küldünk.
38.

AGNES FORRÁS
Munkákat ingyen és bérmentve küldünk.
38.

AGNES FORRÁS
Munkákat ingyen és bérmentve küldünk.
38.

AGNES FORRÁS
Munkákat ingyen és bérmentve küldünk.
38.

AGNES FORRÁS
Munkákat ingyen és bérmentve küldünk.
38.

János, Horthy István, Ritók Zsigmond, gróf Ráday Gedeon, Kulin Imre.

A beregi egyházmegye esperese, Peterdy Károly febr. hóban elhunyt, a temetésén az egyházkerület Lukács Ödön képviselte. — Uray Imre egyházmegyei gondnok a helyettes esperesi teendőkkel Nagy Sámuel jándi lelkész, legidősebb tanácsbíró bízta meg. Az egyházak presbyteriumait pedig körlevéllel fölhívta, hogy szavazataikat az esperesi állásra adják be.

A szavazatok be is érkeztek. Ekkor azonban több oldalról azt hangzott, hogy az egyházmegyei gondnoknak nem volt joga a szavazást elrendelni. Az egyházmegyei ügyész is így nyilatkozott, hogy a gondnok eljárása önkényes és törvénytelen volt. A gondnok, ilyen nyilatkozatok után, kijelentette, hogy maga sem látja tett intézkedését törvényeseknek s azokat visszavonja.

Az egyházmegyei közgyűlésen, mely igen viharos lefolyása volt, többen kérték a szavazatok felbontását, a gondnok eljárását törvényesnek s a beadott szavazatokat törvényeseknek tartván. A szavazatok felbontása azonban nem történt meg. Ezen eljárás ellen hosszas felelőbeszéd érkezett az egyházkerülethez. A felelőbeszéd kerék a szavazatok felbontásának elrendelését, a gondnok és helyettes esperesi érdekeltégének kimondását s a megválasztott esperesi megerősítését. Felolvastatták a felelőbeszédre adott gondnoki válasz is.

T a b a j d y Lajos előadja azon esetet, mely a szatmári egyházmegyében történt, melyre a felelőbeszéd hivatkozott s kimutatja, hogy ezen eset nem analóg a beregi esettel.

T i s z a István ajánlással győződött meg az aktákban a felől, hogy az ügy mindkét részről szívenvellyel tárgyalott. A beregi egyházmegye határozatait nem tartja megsemmisítendőnek, mint a felelőbeszéd kéri. A gondnok azon intézkedését, hogy a szavazást elrendelte, törvényesnek tartja. Ha történt is formahiba, az nem vonja maga után magának a cselekménynek semmisségét. De itt se formahiba, se jogszélem nem történt. Azt tartja azonban törvénytelennek, hogy a szavazatok föl nem bontattak. Iparkodjunk a dolog nyugodt elintézésé által a kedélyeket lecsillapítani. Indítványozza, mondja ki a közgyűlés, hogy az egyházmegye határozatai ne semmisséssenek meg, a gondnok azon intézkedése, hogy a szavazatok felbontását ellenezte, hatályon kívül helyeztessék s a beregi egyházmegye utasítására a beérkezett szavazatok föl bontására.

N a g y Sámuel helyettes beregi esperesi kijelenti, hogyha az egyházkerület a szavazatok felbontását fogja elrendelni, abból sok baj lesz, mert vizsgálat vizsgálatot fog érni, a mennyiben vannak reklamált szavazatok is.

U r a y Imre nem tehet arról, hogy a törvény nem elég világos. A Tisza István érveit nem győzte őt meg. Az egyházmegyei gondnok akkor rendelheti el a szavazást, ha az egyházmegyei közgyűlés azzal megbizta. Mikor meggyőződött róla, hogy ez a jog az egyházmegyei közgyűlés, visszaadta azt az egyházmegyének. Frater Imre egyházmegyei gondnok, midőn megtudta, hogy szóló milyen közgyűlést s attól kért megbízást a szavazás elrendelésére, holott ezt az előtt sohasem tette.

Beismerte ez által, hogy az előtt törvénytelenül járt el s csak most járt el törvényesen. Szólvá idvözi Tisza Istvánt, mint az autonómia lelkes barátját, ki azt mondta, hogy semmire ingerel bennünket annyira, mintha autonómikus jogainkba bele avatkoznának. Szólvá is fölgerelte az, hogy a beregi esperesi választásába beleavatóztak a főispán, a szolgabírók, de még falusi orosz bírák is. Még a a Bachrendszerben se történt meg az, hogy a Bach huszarak választottak volna nekünk espereseket. Szólvá, midőn a szavazatok felbontását ellenezte, módot akart nyújtani a presbyteriumoknak arra, hogy minden illetéktelen befolyás kizárásával gyakorolhassák jogaikat.

G r o f D e g e n f e l d József a Tisza István felhívásához csatlakozik s elfogadja a Tisza István indítványát. Az, hogy talán korteskedések is történtek az esperesi választásnál, meg nem ok arra, hogy a szavazatok föl nem bontassanak, mert korteskedés akkor is történt, ha az egyházmegye rendeli el a szavazást.

U r a y Imre gróf Degenfeld Józsefnek utóbbi szavaira megjegyzi, hogy beszél ezen ügyben a belügyminiszterrel s megkérdezte tőle, hogy midőn Bereg vármegyének 9000 drb restancziája van, miként érnek rá Bereg megye tisztviselői arra, hogy egyházi ügyekben korteskedjenek s kegyutasokat tegyenek? A belügyminiszter azt válaszolta szólnak, hogy ha még egyszer ilyen történik, csak sürgőnyözzön neki, majd utját állja ő az ilyen kortes-utaknak!

I s a á k D e z s ö azon nézetben van, hogy a szavazás elrendelése az egyházmegye jogát képezi.

H o r t h y István csatlakozik a Tisza István indítványához. Ő, miú gondnok, mindig maga rendel el a szavazást s azt sohasem kifogásolták.

K i s s A l b e r t véleménye szerint a törvény a vitatott kérdésben teljesen határozott, magyarazata nem szorul. A gyakorlat a törvénynek ad igazat, a mennyiben a tisztújításokat a legtöbb egyházmegyében maga az egyházmegye rendeli el. Ha a gondnoknak meg volna az a joga, hogy az esperesre vonatkozó szavazást elrendelhesse, akkor viszont az esperesnek is meg lenne ez a joga a gondnok választásánál. Ilyen joggal azonban az esperes nem bír. Az aktákban kitűnik, hogy a beregi egyházmegyében folyamatban volt az általános tisztújítás, melynek eredményét meg nem lehetett tudni, a gondnok pedig ez idő alatt rendelte el az esperes-választást, tehát idő előtt s nem kellő formában tette ezt. Szólvá szigorúan ragaszkodik a törvényhez s csatlakozik az Isaák D e z s ö határozati javaslatához.

G y ö r y Lajos a Tisza István indítványát fogadja el.

R i t ó k Zsigmond, miután azon nézetben van, hogy a gondnok semmi lényeges formát meg nem sértett: az eljárást nem tartja megsemmisítendőnek. Azt, hogy a gondnok tevéde-e, vagy nem tevéde, az egyházmegyének kellett volna kimondani. — A Tisza István indítványát némi módosítással elfogadja.

T i s z a István ezen módosítványokhoz hozzájárul.

S z a b ö János egyhangú határozatot ohajt hozatni s kéri, hogy fogadják el a Ritók indítványát.

Hosszu vita után, d. u. 1/2 órákor kimondatott, hogy a beregi egyházmegye határozatai nem semmissítettek meg, az elnökség érdekeltége nem mondatik ki, de az egyházmegye utasítatik a beérkezett szavazatok felbontására.

A tanárválasztás e vita lefolyása után ejtetett meg s megválasztott **Dr. Gyulay István.**

Határidő-naptár.

Jun. 3. Joghallgatók nyári táncvizsgálma a nagyerdőn.
Jun. 3. István-malom munkásainak nyári táncvizsgálma a Margit-fürdőben.
Jun. 4. A szabó-szakegylet táncvizsgálma a nagyerdőn.
Jun. 4. Iparos-íjak műkedvelői előadása a Margit-fürdőben.
Jun. 10. Polgári-kör táncvizsgálma a nagyerdőn.
Jun. 11. Schaf János táncestélye.
Jun. 17. Zion-egylet táncvizsgálma a nagyerdőn.
Jun. 20-24. Erejtési vizsgálatok a főiskolában.
Jun. 25. Az iparoskör jubileuma.

Ujdonságok.

*** Theologusok júniálisa.** Minden tekintetben fényesen sikerült nyári táncvizgalmat rendeztek tegnap a főiskola bitánhallgatói a nagyerdei vígadóban. A mi derék theologusaink megmutatták, hogy lehet kitűnő hangulatot varázsolni a táncvizgalmra s a figyelmes rendezőség minden lehetőt megtett, hogy a rózsás hangulatot, feszelen jó kedvet csak fokozza. Volt tánc meg tánc kiválóan kivradt. A Magyarfi fiúk nagy animálva húzták a talp alá valót s készséggel engedték a szűnni nem akaró ujjra-knak a mulatságon ott láttuk K i s s A r o n p ü s p ö k ö t, — gróf Degenfeld József főispán, Tisza István, Ráday grófot, Dr. Konrad Sámuel trszéki bíró, Dávidházy János, Lukács Ödön, Szabó János, Szarka Boldizsár espereseket, Kiss Albert debr. lelkész s orsz. képvisl. Dr. Erdős József ak. igazgatót, Balogh Ferencz, Csiky Lajos theol. tanárokat, Joó István tan. kép. igazgatót stb.

Jelen voltak asszonyok: Kiss Aronné, Némethy Lajosné, Kiss Albertné, Tóth Lászlóné (Inoka), Medgyesi Sándorné, Konrad Sámuelné, Nemes Lajosné (Öcsöd), Kiss Zsigmondné (Szentes), Beczner Frigyesné, Baróthy Józsefné (Udvari), Móritz Bertalané, Veress Lászlóné, Harmathy Pálné, Uzonyi Imréné, Balogh Lajosné, Kádár Albertné, Imre Jánosné (Derecske), Siska Ignáczné, Medgyaszay Gy. Jánosné, Joó Istvánné, Soltész Jánosné (Ömböd), Szabó Józsefné (Hadház), Papp Lajosné, Békési Albertné, Ujfalussy Sámuelné, Kállay Istvánné, Walter Mihályné, Almássy Gerzsonné (Böszörmény), Zih Gézáné (Öcsöd), Raics Károlyné, özv. Hegyesi Mihályné, Moldoványi Ignáczné.

Ott voltak továbbá leányok: Beke Rózsika, Kiss Mariska, Némethy Inoka, Széll Marianna, Móritz Ella, Medgyaszay Gy. Lenke, Lengyel Elza, Karácsony Ottil, Soltész Ida, (Ömböd) Szabó Margit és Aranka (Hadház), Revész Zsófia (Kálló) Konrad Mariska, Szathmáry Eszti (Derecske), Vársárhelyi Matild (Szovát), Jóska Gizella, Otlík Erzsike, Balogh Ételka, Holzapfel Emma, Uzonyi Erzsike, Moldoványi Inoka, Boda Erzsike Polgári Tercsike, Földessy Emma, Vársárhelyi Emma (Szatmár) Vársárhelyi Róza, Harmathy Irma, Bencsik Margit, Barkász Irma (Szatmár) Békési Irma, Medgyesi Piroška, Baróczy Róza, Papp Luiza és Emma, Baróthy Gizella, Ujfalussy Margit, — Kállay Mariska, Vágó Amália (Udvari), — Orbán Matild, Veress Emma, Tóth Inoka és Margitka (Inoka), Almássy Piroška és Juliska (Böszörmény), Székely Jolán (Er-Semlyén), Bartos Berta (Nyíregyháza), Kádár Mariska és Berta, Raics Erzsike. A négyeseket 70—80 pár táncolta. A kedélyes mulatság 5 óra felé ért véget.

*** Halálozás.** Résztvétel értesültünk, hogy Hajdu Gyula derék rendőr kapitányunk nagy bátyja Hajdu Lajos nyug. kuriai bíró, a lipótvend lovgaja, Debreczen s N.-Várad diszpolgára, Bihar megyének 1861-től 68-ig volt főispáni helytartója tegnap 78 éves korában Bud. pesten elhunyt. Temetése holnap lesz. — Béke poraira!

*** Eljegyzés.** Boros Gábor árpádi ev. ref. lelkész eljegyezte özv. Borsos Ferencz né szép és kedves leányát, Rízát. — Áldás és boldogság kísérje az ifjú pár frigyét!

*** Evangéliumi elmélkedések.** Dicsőfi József helybeli ev. ref. lelkész-tor Ev. Elmélkedések cz. művéből a 9-ik és 10-ik iv is megjelent s megkapható e hó 3-dikától (szombatól) kezdve Telegdi K. L. könyvkereskedésében.

*** A debreczeni ev. ref. egyház** jun. hó 3-ik napján d. u. 3 órákor gazdasági ülést tart.

*** A zenede hangversenye.** Igen élvezetes estjék volt tegnapelőtt, szerdán a debreczeni zeneértők s zenekedvelőknek. A zenede növendékei ugyanis előmenetelüknek bemutatása végett nyilvános hangversenyt tartottak a »Margit«-fürdő nagytérképében. Nagyon élvezetval gondolat a zenede tanfolyamait ilyen nyilvános hangversenyyel zárni be. Harmadik éve, hogy szokásá váltak e hangversenye s azota mindenikre nagy számmal jelennek meg városunk zenekedvelői. Az idei hangverseny eredménye különösen meglepő. A növendékek nagyobb részével ugyan már régebbi idő óta ismerősök vagyunk, most, hogy jatekuk meg jobban képződött, tehetségök izmosodott, örömmel üdvözöltük őket a dilettans deszkákon. Dicsérettel kell megemlékeznünk a műsor összeállításáról. A debreczeni zenede növendékeivel olyan változatos, gazdag műsort képes összeállítani, mely a legfinnyasabb izlést is kielégítheti. A hangverseny Mozart egyik symphoniájával vette kezdetét, mely 8 kezese előadásban precízül, kitűnő összjátékban zajlott le. Darvassi Ella, Deutsch Margit, Kemény Klára és Schaitl Emma mutatták be e darabban magukat, mint képzett zongorajátékosokat. A zongora-számok közül különösen kiemelendő Erdősi Matild és Gödényi Ida k. a. játéka. Előbbi Raff I. Királyi polkájával, utóbbi Litloff írás nehez Első fonódalával arattak zajos sikert. Nagy sikert ért el továbbá Szilágyi Sándor Weter zongora hangverseny darabjával, melyet vonós quartet kísérettel adott elő. — A kíséretet első hegedűvel Friedmann József a zenede új hegedű tanárja, második hegedűvel Puky László, violával Travnicske organista és gondnokával Hitei zongoratanár kísérte. Szepén játszott még Jóna Kálmán egy magyar ábrándot és Elek M. Harsányi E. egy négykezes. Elismerés illeti Friedmann Józsefet, a zenede tanárját, ki kitartó fáradozással, példás odaadással képzte a leghelyesebb irányban a hegedű tehetséges fiatal növendékeket, — kik közül első sorban említendő Csomafai Sándor. Mint egész kis fiút láttuk először, azóta nem csak éveiben, de játékában is növekedett. Biztosan, szabadosan kezeli a hegedűt, Ontudatos tiszta játékat fokozott érdeklődéssel hallgatta a közönség. Friedmann többi tanítványai is varaközösen felül szépen játszottak, így Szervác József, Csath Béla, Meyer Béla. Puky László mindannyian igen tehetséges játékosoknak mutatták be magukat. Az énekreszek koronáját, a műsor legszebb részét mindenesetre Luchs Edit és Zivuska Irén éneke képezte. Előbbinek tisztán csengő, kellemes soprajával csak közepesül foglalkoztunk, utóbbi kedves és szép terjedelmű altját már tavalyról ismerjük. Ez idén már solót énekel. Braga Esti dalad adata elő könnyű előadásban. Hangja minden regiszterben egyformán erős és tiszta s ment minden erőltetésétől. Szólót énekel előzőleg Schaitl Emma, és Kemény Klára, mindkettő iskolázott sopránja nagy tetszést aratott. Szepén énekeltek még Bernhardt Anna, Spitz Karolina. A műsor anói énekke egybevágó, precíz éneke után véget ért, a fiatalág tánczelel zárta be a hangverseny estét. Öszinte örömmel gratulálunk a zenede tanárjainak, jelesen pedig özv. Zivuska Ferenczné urnó énektanárnőnek, kiknek első sorban köszönet-hetjük, hogy zenedének virágzásának tető pontján van. A táncban részt vettek: Zivuska Irén, Jolán és Mariska, Bernhardt Anna és Irén, Bacso Margit, Gödényi Ida, Sneller Irén, Eismann Irma, Luchs Edit és Olga, Erdősi Matild, Kemény Klára, Darvassi Ella, Szehai Emma, Elek Margit, Szabó Irén, Raics Erzsike, Spitz Karolina és Róza, Medgyessi Gizella, Harsányi Emma, Gévai Veronka, Deutsch Margit. A négyeseket 40 pár táncolta. A talp alá valót a fiatalág kedvencze szénese, Magyary Imre kitűnő zenekara szolgálta. — Fesztelen jökedv, kitűnő hangulat mellett hajnali három órákor ért véget a kedves mulatság. (sz.)

*** Lukácsiu elítélése.** A szatmári törvényszék szerdán hirdette ki Lukácsiu pápa előtt a felsőbb bíróságok egybehangzó ítéletét, mely kimondotta az ősszüntetést 13 hónapban, melyből 4 és felet kitöltöttnek tekint, s 8 és fél hónap fogházbüntetést pedig azonnal kezdetét vette. Lukácsiu azonnal letartóztatott. Védő Coroinanu enyhítést, ügyész sulyosbítástért, felebbeztek. A vádiotnak besereglet tap társai és vidéki tanítók nagyszámban voltak jelen, a kik megcsókolták Lukácsiu és sirva váltak el, hogy a szelözsa minden irányában megvigyék a szomorú hirt.

*** Öngyilkosság.** Tegnap délután Zámbo Julianna cseledeleány a Szechenyi utcazi 4812-ik sz. házául felakasztotta magát. A böszörményi születésű leány tettét azonban az udvarban lakó Kis Józsefné idejekorán észre vette s levágta, mielőtt a halál beállott volna. A leánynak Dr Kenézy nyújtotta az első orvosi segélyt, kinek sikerült az öngyilkost

eszmeletére téríteni. Miután azonban a leány még mindig beteg beszéltették további gyógykezelés végett a közkörhazba. Tettét állítólag a feletti szegény érzetében követte el, mert gazdaasszonya lopott tárgyat talált ladájában. A rendőrség ma tartja meg a vizsgálatot.

Az Athenaeum Képes Irodalom-történetéből, melyet Beöthy Zsolt egyetemi tanár szerkeszt, megjelent az 5-ik füzet, az előbbiekhez hasonló gazdag tartalommal. Ebben Simonyi Zs. folytatja a Kódexek, mint nyelvemlékek vizsgálatát és Marczali Henrik középkori latin krónikáink értékét fejtegeti. E két cikkel be van fejezve a mohácsi vészig terjedő korszak, melyben irodalmunk és köznevelésünk egész köre olyan alaposággal, annyi becses részlettel s oly gazdag illusztrációkkal van bemutatva, a hogyan eddig egyetlen irodalomtörténeti munkában sem volt s nem is lehetett. Ugyane fizetben megkezdődik a XVI. század irodalmi viszonyainak ismertetése. Az első cikkben Kardos Albert ad áttekintést a protestáns korról (1526—1706), a 2-ikban Hellebrant Árpád: A könyvtartás kezdete Magyarországon cz. alatt az ősszüntetvényokról s az első nyomdákrol és könyvtárakról fenmaradt adatokat szövevényes képpé, a 3-ikban ismét Kardos a Vallásos irodalom cz. fejezetben az első nyomtatott bibliafordítókrol értekezik. A szöveget 16 kisebb-nagyobb illusztráció díszíti: kódex-mutatónyok (magyarazattal), arcképek, a legregény magyar nyomtatványok, végül első magyar díszítechonk Sylvester Ujtestamentumának vezetéséből, mely lap mint nyomdai termék érdekes. Külön meglekeltül: a Müncheni-kegy lapja (magyarazattal) és Temesvári Pébart Pomériumának czimlapja van a füzetben. A minden tekintetben nagybecsű irodalmi vállalat két hetes füzetekben jelenik meg minden hazai könyvkereskedés vagy kiadó-társulat újjan füzeteként vagy előfizetés útján beszerezhető. Minden egyes füzet ára 40 kr.

Debreczeni ingatlanok forgalma. F. é. május 13—20-ig.

Hrabeczi Antal és neje Friedmannszki Ida veszik Fodor József n.-csereji kasszóját 2500 frtért.

Bészler Károly és neje Horváth Erzsébet veszik Bészler Róza és társai Kossuth-utca 22 sz. háza negyötöd részét 20,000 frtért.

Kovács Péter és neje Nagy Zsuzsanna veszik Knoll Rudolfiné Huber Antónia új föld 6000 frtért.

Zsadaný József és neje Zagyva Zsuzsanna veszik Zagyva József új földet 100 frtért.

Müch Gusztáv és neje Hutter Ceczelia veszik Kovács Károly és neje Nagy Maria kisvárad-utca 2109. sz. házat ondódi földdel 27,000 frtért.

Tóth Elek veszi Papp György kossuth-utca 43. sz. házat 8700 frtért.

Szilágyi István veszi Boros Ferencz Fabian Zsuzsanna líba-kerti föld illetőségét — örökségi jutalekban.

Boros Maria Sere Jánosné veszi Boros Ferencz Fabian Zsuzsanna és társai líba-kerti föld illetőségét — örökségi jutalekban.

Szücs Károly veszi Dávid Mihályné földgajjal szőlőjét 1200 frtért.

Özv. Róza Károlyné S-alai Julianna veszi Papp Zsuzsanna és társai venkerti szőlőjét 750 frtért.

Debreczeni József és neje Nagy Erzsébet veszik Varjas Péter és neje Erdei Zsuzsanna kut-utcazi 3213. sz. házat 1350 frtért.

Dr. Bruckner Ernő és neje Szabó Emma veszik özv. Szabó Mártonné Juhász Teréz és társai szőlőjét 5400 frtért.

Szűcs István és neje Kátai Eszter veszik Jfj. Zöld János és neje Banyai Sám kismester-utcazi 1128. sz. házat 5600 frtért.

Közbányai cserzősület

A sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

május 31.
a) Hizott sertés árak: I. Magyar első rendű: 1. Öreg nehéz (páronkint 300—400 kilgra felüli súlyban) 46.—47.— 2. Öreg közép (páronkint 300—400 kilgra felüli súlyban) 46.—47.— 3. Fialat nehéz (páronkint 300—400 kilgra felüli súlyban) 50.—51.— 4. Fialat közép (páronkint 251—320 kilgr, súlyban 49.—50.— 5. Fialat könnyű (páronkint 250 kilgrig terjedő súlyban) 49.— 6. Magyar szedett: 6. Nehéz (páronkint 300 kilgra felüli súlyban) 46.—47.— 7. Közép (páronkint 220—280 kilgr, súlyban) 47.—48.— 8. Könnyű (páronkint 220 kilgrig terjedő súlyban) 46.—47.— 9. Szerbiai: 9. Nehéz (páronkint 260 kilgra felüli súlyban) 48.—49.— 10. Közép (páronkint 220—260 kilgr, súlyban) 48.—49.— 11. Könnyű (páronkint 220 kilgrig terjedő súlyban) 47.—48.—. Sertés létszám: máj. 20-napján volt készlet 189766 darab. A hizott sertés üzletirányzata: változatlan. — Hizalati való sertés 16.— 18.—, malacz (11—20 hónapos korban felhajtattot) 9353 drb.

Budapesti gabonatözsde.

Hivatalos jegyzések május 31-én — Buza öszre 8.64 pénz, 8.66 áru, tavaszra — pénz — áru Tengeri 1893. máj.—jun.-ra 5.28 pénz, 5.30 Zab tav. 6.43 pénz, 6.45 áru. — Kaposztarepeze aug.—szept. 15.20 pénz, 15.30 áru.

Főszerkesztő: Szalay Gyula.

Felelős szerkesztő és lapkiadó: Kósa Berna. Főmunkatárs: Dr. Bakonyi Samu. (Szerkesztőség és kiadóhivatal főtér 1828.)